

ОФШОРНІ ЗОНИ: ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА МОЖЛИВОСТІ ЇХ СТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ

Дем'янчук М.А.

к.е.н., доцент кафедри економіки та моделювання ринкових відносин

Котенко І.Ю.

студентка 1 ск курсу, спеціальність «Фінанси, банківська справа та
страхування»

*Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
м. Одеса, Україна*

Розвиток сучасного українського бізнесу органічно пов'язаний з глобалізацією економіки, тобто вільний рух капіталів, лібералізація іноземних інвестицій, створюють широкі можливості для аналізу офшорного підприємництва. Цілі, переслідувані країнами, на території яких створюється офшорна зона, можуть бути різні в залежності від рівня економічного розвитку країни, соціально-економічної обстановки, та інших особливостей країн. Проте питання щодо створення в Україні офшорної зони або центру в працях різних вчених знаходять дуже протилежні значення, тому потребують досліджень.

Науковий вклад з питання податкового потенціалу офшорних зон зробили в своїх працях такі дослідники: Волкова Ю. А., Козак Ю. Г., Кокорин В.А., Лакіза В.В., Левицький М., Сіваченко І., Стецюк С.С., Турчинов О.В., Хейфец Б.А., Череп А.В., Ямко П.Ю. та інші. В своїх працях вони розкрили важливість та актуальність дослідження офшорної фінансової діяльності, а також впливу офшорних зон на економіку країни-донора. Метою даної роботи є дослідження теоретичних засад офшорних зон та можливість їх створення в Україні.

Офшорні зони – це позанаціональні фінансові центри, головним завданням яких є створення для підприємців сприятливого валютно-фінансового, фіскального режиму, високого рівня банківської і комерційної секретності, лояльність державного регулювання [1].

Загальними цілями створення офшорних зон є: залучення іноземних інвестицій та валютних надходжень, прискорення розвитку країни, впровадження новітніх технологій.

Офшорні зони здійснюють значні обсяги кредитування й фінансування в валютах інших країн (євровалютах). Для цих зон характерні ліберальне валютно-кредитне законодавство, що захищає інтереси інвесторів, не накладаючи при цьому зайвих обмежень на фінансові інститути (низькі податки, незначне державне втручання); здійснення валютно-кредитних операцій в основному з іноземною для даної країни валютою; законодавчий допуск продажу валюти за офіційною ціною, коли офіційний обмінний курс нижчий від ринкового, і купівлі валюти, коли офіційний курс валюти вищий за ринковий [2].

Офшорна фінансова діяльність являє собою надання фінансових послуг банками або іншими фінансовими установами нерезидентам. Це різні операції з боргового фінансування, залучення депозитів, довірчого управління коштами клієнтів.

Популярні фінансові центри, такі як Багамські острови, Бермудські острови, Кайманові острови, пропонують досить безпечні інвестиційні можливості. Більше половини активів і інвестицій з усього світу проводяться через такі зони. Офшорні зони мають ряд істотних переваг, зазначених вище, та користуються великою популярністю у багатьох підприємців.

За даними Boston Consulting Group (BCG) [3], сьогодні офшорні банки управляють капіталом у розмірі \$7 трлн., а за оцінками Організації економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР), - \$11,5 трлн. Як підраховали експерти британської організації Oxfam, фізичні і юридичні особи із країн, що розвиваються, тримають на офшорних рахунках \$6,2 трлн., причому щорічно ця сума поповнюється на \$200-300 млрд.

За розрахунками експертів в офшорах зосереджено близько 60% загальної вартості світового капіталу, через них проходить приблизно половина фінансових транзакцій. Офшорні зони та компанії, що функціонують в них, здатні перерозподіляти фінансові ресурси, що пов'язано з припливом або відпливом капіталу, який надає можливість опосередковано впливати на економіку як окремих країн, так і світову економіку в цілому [4].

Однак використання офшорних зон має як переваги, так і недоліки. До переваг використання офшорних зон можна віднести: відсутність потреби в бухгалтерській звітності або спрощена її форма; низькі або нульові ставки оподаткування; проста процедура реєстрації компанії; конфіденційність операцій офшору. Недоліками можна вважати відсутні домовленості про уникнення подвійного оподаткування; класичні офшори занесені в чорний список багатьох країн; великі компанії рідко співпрацюють з фірмами, що здійснюють свою діяльність на території офшорних зон; все більше держав приймають закони, які протидіють діяльності класичних офшорів на тій підставі, що такі юрисдикції використовують для відмивання грошей і ухилення від податків.

Отже, створення на території України офшорної зони є одним із найзручніших засобів збереження коштів для українського бізнесу. Для України створення офшорних зон є одним із способів вирішення такої проблеми як дефіцит залучення інвестицій в економіку. З їх допомогою відбувається економічне зростання як окремих регіонів, так і країни загалом. Однак одночасно уникнення оподаткування з використанням таких зон є досить збитковим для бюджету України.

Створення вільної зони в Україні є досить ризиковим, оскільки на даний час відбувається глобальна боротьба з використанням офшорів.

Література:

1. Волкова Ю.А. Розвиток офшорних центрів у системі міжнародного бізнесу / Ю.А. Волова // Формування ринкових відносин в Україні. – 2013. – №1. – С. 43-48.
2. Козак Ю.Г. Міжнародна макроекономіка: навчальний посібник / Ю.Г. Козак, Ю. М. Пахомов, Н. С. Логвінова, А. А. Наумчик // НАН України. – 3-є вид., перероб. та доп. – Київ: Центр учбової літератури, 2012. – 400 с.
3. Bank for International Settlement [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bis.org>.
4. McCann H. Offshore finance. / H. McCann / Cambridge, 2006. P. 67.